

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

Wstępne propozycje kierunków zmian w
systemie finansowania jednostek samorządu
terytorialnego- 26.10.2022

Finanse gmin z obszarami wiejskimi

Oczekiwane kierunki zmian

Gminy z obszarami wiejskimi

- 1513 - gmin wiejskich,
- 662 - miejsko-wiejskich.
- około 20 mln mieszkańców (52% liczby ludności Polski),
- ponad 95% obszaru kraju.

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

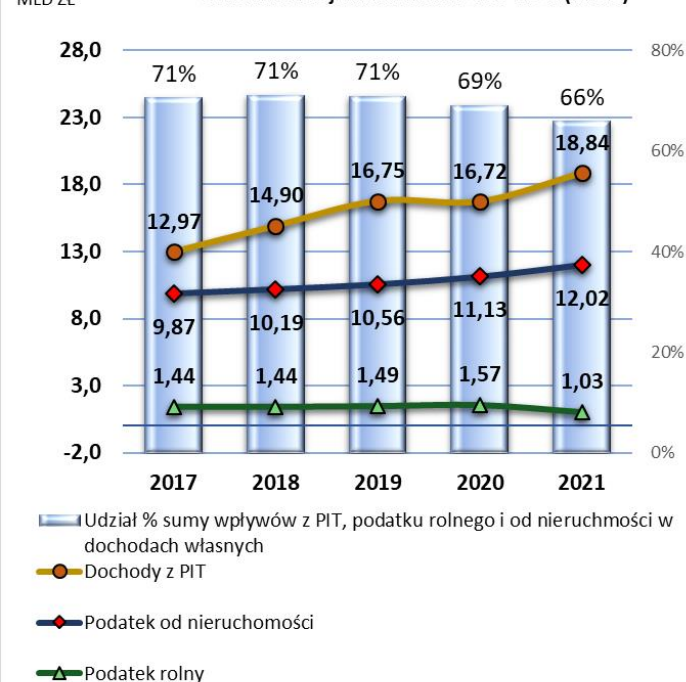
Wprowadzenie dodatkowych, indywidualnych udziałów w PIT/CIT pokrywających potrzeby wydatkowe samorządów.

Finanse gmin z obszarami wiejskimi

Oczekiwane kierunki zmian

Tendencje głównych składowych dochodów własnych na tle udziału sumy tych dochodów w dochodach własnych gmin z obszarami wiejskimi w latach 2017-2021 (mld zł)

Wzmocnienie stabilności źródeł dochodów własnych gmin

- System fiskalny umożliwiający w pełni korzystać gminom z koniunktury gospodarczej oraz potencjału majątkowego na ich terenie.
- Ubytki dochodów samorządów z tytułu zmian przepisów podatkowych systemowo rekompensowane odpowiednio ustalonym udziałem JST w podatku VAT.
- Udział JST we wszystkich rodzajach podatków dochodowych ponoszonych przez osoby fizyczne, w tym podatku ryczałtowego osób fizycznych

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

2. Kategoryzacja jednostek samorządu terytorialnego. W celu bardziej precyzyjnego finansowania JST proponuje się skategoryzowanie jednostek w następujące grupy: 1) województwa; 2) powiaty; 3) miasta na prawach powiatu; 4) cztery grupy gmin wyodrębnione wg. poziomu dochodów z tytułu udziału w podatkach dochodowych per capita.

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

3. Modyfikacja stabilizującej reguły dochodowej.
Zmiany w zakresie reguły stabilizującej dochody JST zmierzałyby do wzmocnienia poziomu rekompensowania ubytków podatkowych poprzez aktualizację, podwyższenie kwoty referencyjnej dla poszczególnych kategorii JST.

Finanse gmin z obszarami wiejskimi

Oczekiwane kierunki zmian

Kategoryzacja gmin wg kryteriów potencjału społeczno-gospodarczego na ich obszarze dla celów:

- ustalania maksymalnych stawek podatków lokalnych,
- ustalania poziomu wsparcia dofinansowania zadań własnych JST.

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

4. Nowy system wyrównawczy, uwzględniający nie tylko dysproporcje dochodowe, ale również zróżnicowanie potrzeb wydatkowych JST

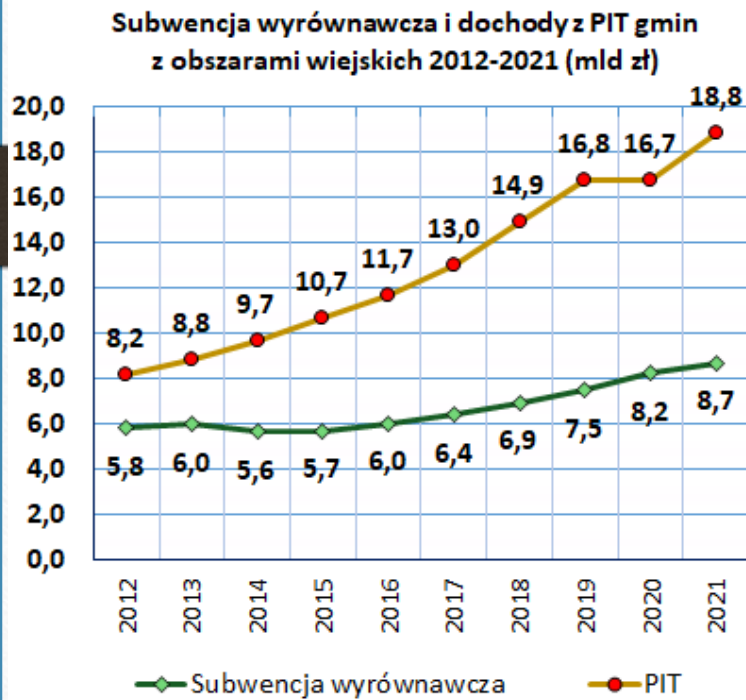
$$IPW_{f1j} = \lambda_{f1} \times \left[\beta_1 \times \left(\frac{Determinanta1_{f1j}}{\sum Determinanta1_{f1}} \right) + \beta_2 \times \left(\frac{Determinanta2_{f1j}}{\sum Determinanta2_{f1}} \right) \right]$$

Potrzeby wydatkowe mierzone mają być **liczbą mieszkańców przeliczeniowych**
= liczba faktycznych mieszkańców X wagi potrzeb wydatkowych.

Finanse gmin z obszarami wiejskimi

Oczekiwane kierunki zmian

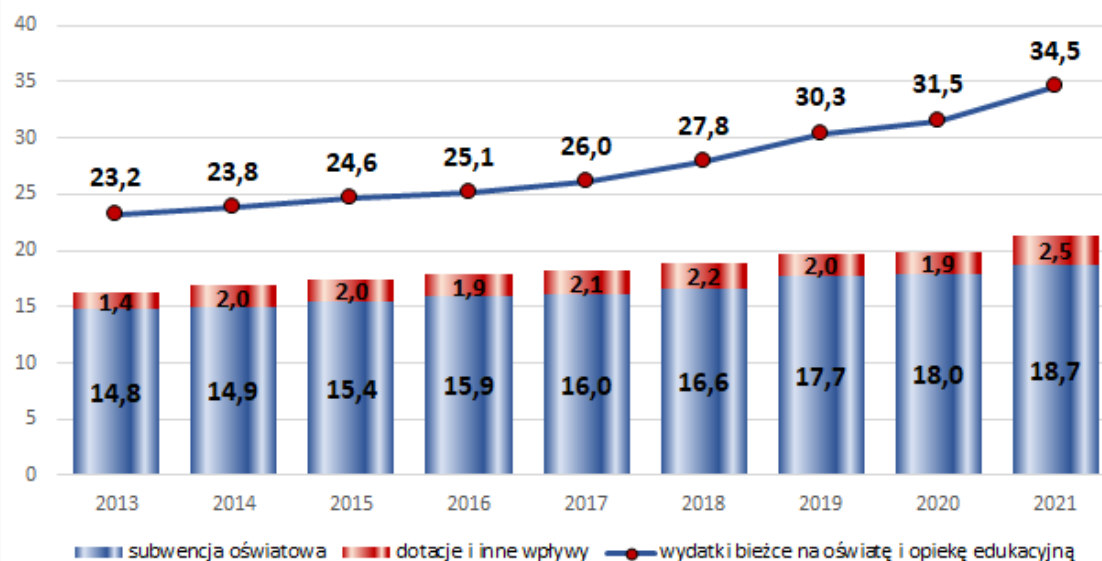
Wzmocnienie mechanizmów wyrównawczych dla gmin o niskich dochodach własnych, o rozległej infrastrukturze, czy ograniczeniach w rozwoju np. ekologicznych.

- Powrót do stanu przepisów sprzed 2021 roku
- Wprowadzenie stałego mechanizmu subwencjonowania infrastruktury drogowej.
- Subwencja ekologiczna.

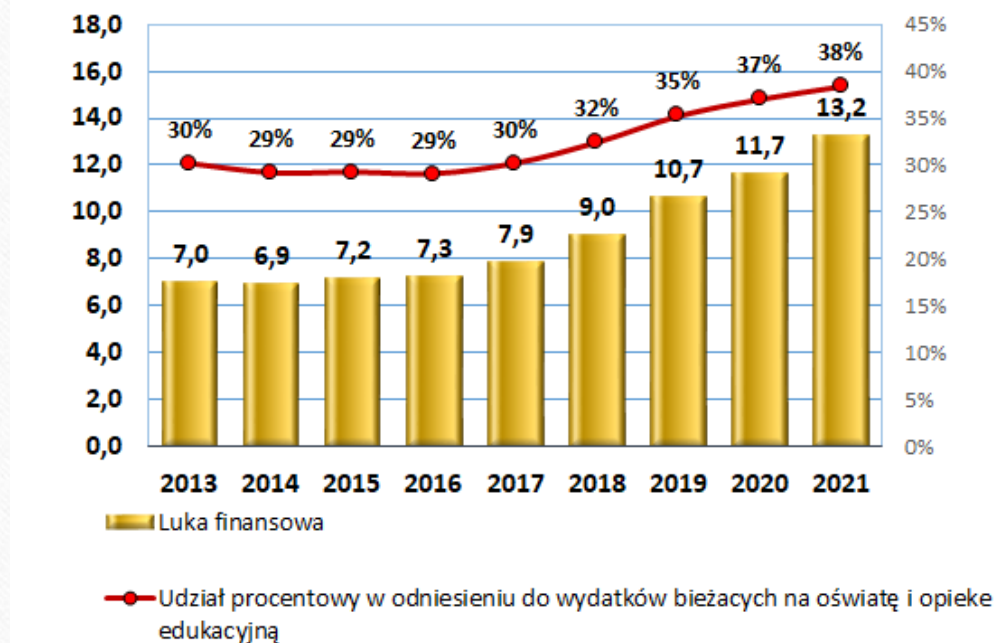

Pogłębiająca się luka w finansowaniu oświaty gmin z obszarami wiejskimi

Wydatki bieżące na oświatę a subwencja oświatowa wraz dotacjami z innymi wpływami bieżącymi na cele oświaty (w mld zł)

Luka w gminach z obszarami wiejskimi finansowania wydatków bieżących na oświatę i opiekę edukacyjną w latach 2013-2021 (mld zł)

Finanse gmin z obszarami wiejskimi

Oczekiwane kierunki zmian

Przywrócenie samorządom „władztwa” nad wydatkami przy realizacji zadań własnych - zdania oświatowe.

Obecnie bezwzględne „władztwo” w ustalaniu warunków realizacji zadań oświatowych przez JST oraz zasady wynagradzania nauczycieli ma rząd, a gminy są w roli płatników z kasy samorządowej. Brak odpowiedniego pokrycia wydatków na oświatę i opiekę edukacyjną transferami na te cele z budżetu państwa - ma bezpośredni wpływ na kondycję finansową gmin oraz ich zdolność inwestycyjną.

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

5. Ograniczenie wpłat tzw. janosikowego.
Zamożne JST nie będą - co do zasady - dokonywały wpłat do budżetu państwa. Zmiana ta uprościłaby przepływ środków finansowych i ograniczyłaby zbędną biurokrację. Cel nie zmieniać kolejności jst wg dochodów po subwencjonowaniu.

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

Założenie w zakresie skutków finansowych proponowanych kierunków zmian.

Zakłada się, że w nowym systemie każda JST będzie dysponować istotnie zwiększonymi środkami w stosunku do systemu dotychczasowego. System finansowy JST zostanie zasadniczo wzmocniony.

Propozycje kierunków zmian w systemie finansowania JST Ministerstwo Finansów

Dodatkowe propozycje

- Część PIT kierowna do innej JST wg woli podatnika.
- Zmiany w zakresie zmian granic gmin/ łączenia

Istotne zagrożenia dla finansów gmin w najbliższych latach.

- Ubytki dochodów samorządów z tytułu zmian przepisów podatkowych oraz niska wyjściowa kwota referencyjna PIT i CIT na rok 2022.
- Bardzo wysoka inflacja „inwestycyjna” oraz możliwa głęboka recesja gospodarcza.
- Wzrost kosztów obsługi zadłużenia JST w wyniku wzrostu stóp procentowych.
- Znaczący wzrost kosztów bieżących w wyniku presji inflacyjnej oraz kryzysu energetycznego.
- Zmiana priorytetów wydatków z budżetu państwa - cele obronne, ochrona społeczeństwa przed następstwami niedoboru energii, wzrostu kosztów kredytów, itp..

Dziękuję za uwagę